

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ТРЕНЕРСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРОФЕСІЙНОГО, НЕОЛІМПІЙСЬКОГО ТА
АДАПТИВНОГО СПОРТУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол № 6 від 28 серпня 2024 р.)

Голова Науково-методичної ради

Олександр ПИЖОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

освітньо-наукова програма: «Фізична культура і спорт»

код дисципліни в освітньо-науковій програмі: ОК 6

мова навчання: українська

Київ – 2024

РОЗРОБНИКИ:

Маринич Вікторія Леонідівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту, vmarynych@uni-sport.edu.ua

Когут Ірина Олександрівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, доцент, професор кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту, ikohut@uni-sport.edu.ua

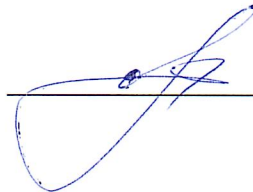
РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою професійного, неолімпійського та адаптивного спорту
(засідання кафедри, протокол № 14 від 27 серпня 2024 р.)

Завідувачка кафедри к. фіз. вих., доц. Тетяна КРОПИВНИЦЬКА

ПОГОДЖЕНО:

Начальник
навчально-методичного відділу

Ольга Д'ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти

Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-науковою програмою системи загальних та фахових компетентностей фахівців з фізичної культури і спорту у процесі проходження аспірантами науково-педагогічної практики, здатність розв'язувати комплексні та системні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у галузі освіти/педагогіки. Основні теми: організація освітнього процесу у закладі вищої освіти, методика підготовки і проведення занять, організація самостійної та індивідуальної роботи студентів. Основи навчальної, наукової та методичної роботи науково-педагогічного працівника, навички структурування та перетворення наукових знань у навчальний матеріал, методи та засоби інтерактивного навчання, застосування новітніх освітніх технологій. Опанування компетенціями розробки навчальних і робочих програм навчальної дисципліни, визначення структурних елементів лекційного, семінарського заняття відповідно до поставленої мети, оформлення документації щодо планування та результатів викладацької діяльності. Спроможність працювати на різних посадах, кваліфікаційні вимоги яких передбачають наявність ступеня доктора філософії. Обсяг дисципліни – 2 кредити ЄCTS. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at forming a system of general and professional competences of specialists in physical culture and sports in the process of postgraduate research and teaching practice, the ability to solve complex and systemic problems of professional and/or research and innovation activities in the field of education/pedagogy, defined by the educational and scientific programme. Main topics: organisation of the educational process in a higher education institution, methods of preparation and conduct of classes, organisation of independent and individual work of students. Fundamentals of educational, scientific and methodological work of a scientific and pedagogical worker, skills of structuring and transforming scientific knowledge into educational material, methods and means of interactive learning, application of the latest educational technologies. Mastering the competencies of developing curricula and work programmes of the discipline, determining the structural elements of a lecture or seminar in accordance with the goal, preparing documentation on planning and results of teaching activities. The ability to work in various positions, the qualification requirements of which require a doctoral degree. The volume of the discipline is 2 ECTS credits. The final grade is formed taking into account the results of the current control and test.

Мета навчальної дисципліни – формування визначених освітньо-науковою програмою загальних та фахових компетентностей, здатності розв'язувати комплексні та системні проблеми професійної або дослідницько-інноваційної діяльності у галузі освіти/педагогіки, що передбачає в процесі науково-педагогічної практики аспірантів набуття навичок та вмінь навчальної, наукової та методичної роботи, практичної викладацької діяльності, закріплення педагогічних навичок, удосконалення знань, необхідних для роботи у закладах вищої освіти, формування вмінь застосовувати їх у освітньому процесі, формування у аспірантів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних медичних навчальних дисциплін у системі вищої освіти.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Шифр	Компетентності
ЗК 1	Здатність до аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, абстрактного мислення, генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.
ЗК 9	Здатність організовувати освітній процес у вищій школі.
ЗК 10	Здатність планувати та вирішувати завдання власного професійного й особистісного розвитку.
ФК 4	Здатність проводити науковий аналіз результатів досліджень і використовувати їх у практичній діяльності.
ФК 6	Здатність до виконання завдань щодо розвитку й оцінки власної освітньо-наукової діяльності, визначення рівня сформованості професійної компетентності.
ФК 7	Здатність застосовувати знання фундаментальних основ сучасних досліджень, проблем і тенденцій розвитку спорту, фізичного виховання та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних верств населення у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають у сфері фізичної культури і спорту в Україні та інших країнах світу.

Обсяг навчальної дисципліни – 2 кредити ЄКТС.

Статус навчальної дисципліни: основна.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування навчальними дисциплінами на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти: «Філософія, логіка та етика наукового дослідження»; «Науковий дискурс у сучасних іноземних мовах»; «Іншомовний науковий текст: композиція і прагматика»; «Методологія та методи наукових досліджень у фізичній культурі і спорті».

Програма навчальної дисципліни.

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Ознайомлення із навчально-методичною документацією кафедри. Ознайомлення аспірантів з документами діловодства кафедри.

Тема 2. Засвоєння навичок підготовки навчально-методичної документації щодо проведення лекцій та практичних занять. Підготовка до різних видів занять, робота з науково-методичною літературою, консультація наукового керівника зі структурою лекційного, практичного, семінарського заняття та порядком оформлення навчально-методичної карти. Робота в бібліотеці з пошуку матеріалу за темою лекційного, практичного та семінарського заняття. Написання конспекту занять. Самостійне (за присутності науково-педагогічного працівника) проведення практичних або семінарських занять. Написання плану-проспекту лекції та розробка навчально-методичних карт занять навчальних дисциплін. Написання висновків з проведених аудиторних занять (лекційного, практичного та семінарського). Розробка плану-проспекту 1-2 питань та презентації до лекції з навчальної дисципліни кафедри на основі проведеного дисертаційного дослідження.

Тема 3. Долучення до роботи оргкомітету наукових заходів. Планування, організація і проведення наукових заходів на кафедрі і в університеті.

Тема 4. Відвідування засідань кафедри. Ознайомлення з протоколами Вченої ради університету, факультету/інституту та кафедри.

Тема 5. Відвідування публічних презентацій, захистів докторів філософії. Відвідування публічної презентації дисертацій та їх обговорення, обговорення з науковим керівником дисертаційної роботи. Робота над удосконаленням дисертаційної роботи та підготовка до формування презентаційного матеріалу та промови до захисту дисертації.

Тема 6. Складання підсумкового звіту науково-педагогічної практики. Самостійне складання звіту та оформлення щоденника проходження практики.

ПРОГРАМА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

для аспірантів очної (денної) та заочної форм навчання

(спеціальність 017 Фізична культура і спорт)

Національного університету фізичного виховання і спорту України

№ з/п	Зміст завдання	К-ть годин	Форма звітності
1.	Ознайомитись з організацією освітнього процесу в НУФВСУ (ознайомлення з документами діловодства кафедри: план роботи, протоколи засідань, план роботи куратора групи, розподіл навантаження, робочі програми з дисциплін, норми годин навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічних працівників тощо)	6	Записи у щоденнику Підписи наукового керівника, аспіранта
2.	Відвідати засідання кафедри	2	За погодженням з завідувачем кафедри Записи у щоденнику Підписи наукового керівника, аспіранта
3.	Розробити: - план-проспект 1-2 питань до лекції з навчальної дисципліни кафедри на основі проведеного дисертаційного дослідження; - презентацію до лекції (5-8 слайдів); - план проведення 2 занять (семінарських/ практичних/ лабораторних) за темою лекції	20 5 5	За погодженням із завідувачем кафедри Надається зміст плану-проспекту лекції, презентація, плани занять. Записи у щоденнику Підписи викладача, аспіранта
4.	Долучитися до роботи оргкомітету наукових заходів	10	За погодженням із відділом докторантури, аспірантури, завідувачем кафедри Записи у щоденнику Підписи наукового керівника, аспіранта
5.	Провести самостійно: 4 семінарських (практичних або лабораторних) заняття.	8	За погодженням із завідувачем кафедри, викладачем Записи у щоденнику Підписи наукового керівника, аспіранта
6.	Відвідати апробації, захисти дисертацій	4	Інформація у щоденнику про відвідування апробації, захистів дисертацій Підписи наукового керівника, аспіранта

Разом: 60 годин

Очікувані результати навчання з дисципліни: Забезпечення підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, інтегрованих до світового науково-інформаційного простору, здатних до продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем освіти/педагогіки, проведення дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань з освіти/педагогіки, здійснення науково-педагогічної діяльності:

знання: сфери майбутньої професійної діяльності та перспективи працевлаштування; системи загальних та професійних компетентностей фахівців з фізичної культури і спорту; науково-дослідницька та викладацька робота у закладах вищої освіти, науково-дослідницька робота у науково-дослідних установах з фізичної культури і спорту.

уміння: мати концептуальні та методологічні знання з освіти/педагогіки, а також практичні навички, достатні для проведення навчальної, наукової та методичної роботи науково-педагогічного працівника закладу вищої освіти, отримувати нові знання та/або здійснювати інновації, вільно презентувати та обговорювати організацію освітнього процесу у закладі вищої освіти державною та іноземною мовами, формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу джерел літератури, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень, експерименту) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, глибоко розуміти загальні принципи та методи освітніх наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері освіти/педагогіки та у викладацькій практиці.

володінню: науковим мисленням; сучасними інструментами і технологіями пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, організації освітнього процесу у закладах вищої освіти;

здатністю продемонструвати: компетентність розуміння поглибленого рівня в розв'язанні наукових та освітніх проблем в галузі освіти/педагогіки, та безпосередньо у фізичній культурі і спорті шляхом застосування комплексу сучасних методик та методів досліджень; самостійно розробляти різні види занять, вміти використовувати (та визнавати) результати роботи інших колег.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт галузі знань 01 Освіта/педагогіка

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН 4	Демонструвати здатність до аналізу, співставлення, порівняння перспективних напрямів розвитку системи спорту, теорії і методики фізичного виховання, розв'язання актуальних завдань сфери фізичної культури і спорту у контексті сьогодення.

ПРН 6	Доносити професійні знання, обґрунтування, результати та висновки власних наукових досліджень в усній та письмовій формах для різної аудиторії як на національному, так і міжнародному рівнях.
ПРН 10	Застосовувати знання та результати, отримані в ході експериментальних досліджень і практичної діяльності, для систематизації, узагальнення та пояснення.
ПРН 13	Демонструвати здатність до систематизації та уточнення знань в напрямі спорту, теорії та методики підготовки спортсменів, методологічного уточнення різних положень теорії спорту; на основі системного та аналітичного підходів демонструвати здатність до організації та впровадження фізкультурно-оздоровчих стратегій та програм на сучасному рівні.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю під час виконання практичних завдань науково-педагогічної практики, на які не передбачено аудиторних годин робочою програмою навчальної дисципліни. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати аспірант за тему:

Денна форма навчання

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему, денна форма навчання
1. Засвоєння навичок підготовки навчально-методичної документації для проведення лекційних, практичних та семінарських занять зі студентами.	Експрес-контроль. Перевірка конспекту практичного заняття. Презентація заняття.	10
2. Самостійне проведення семінарських (практичних або лабораторних) занять.	Перевірка плану-конспекту заняття. Презентація заняття. Записи у щоденнику.	20
3. Розробка: - плану-проспекту 1-2 питань до лекції 3	Перевірка плану-конспекту лекційного і семінарських/практичних/ лабораторних	20

навчальної дисципліни кафедри на основі проведеного власного дисертаційного дослідження; - презентації до лекції (5-8 слайдів); - плану проведення 2 занять (семінарських/практичних/лабораторних) за темою лекції.	занять. Перевірка презентації до лекції. Записи у щоденнику.	
4. Ознайомлення з документами діловодства кафедри, протоколами Вченої ради університету, факультету та кафедри.	Перевірка протоколу чи витягу з протоколу засідання кафедри. Перевірка записів щоденника.	10
5. Відвідування публічних презентацій результатів дослідження та їх обговорення, захистів дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.	Інформація у щоденнику про відвідування публічної презентації результатів дослідження та їх обговорення, дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Перевірка записів щоденника.	10
6. Складання підсумкового звіту науково-педагогічної практики. Захист науково-педагогічної практики.	Презентація. Звіт. Відгук наукового керівника. Щоденник. Захист науково-педагогічної практики аспіранта.	30
Усього:		100

Заочна форма навчання

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему, денна форма навчання
1. Засвоєння навичок підготовки навчально-методичної документації для проведення лекційних, практичних та семінарських занять зі	Експрес-контроль. Перевірка конспекту практичного заняття. Презентація заняття.	10

студентами.		
2. Самостійне проведення семінарських (практичних або лабораторних) занять.	Перевірка плану-конспекту заняття. Презентація заняття. Записи у щоденнику.	20
3. Розробка: - плану-проспекту 1-2 питань до лекції з навчальної дисципліни кафедри на основі проведеного власного дисертаційного дослідження; - презентації до лекції (5-8 слайдів); - плану проведення 2 занять (семінарських/практичних/лабораторних) за темою лекції.	Перевірка плану-конспекту лекційного і семінарських/практичних/лабораторних занять. Перевірка презентації до лекції. Записи у щоденнику.	20
4. Ознайомлення з документами діловодства кафедри, протоколами Вченої ради університету, факультету та кафедри.	Перевірка протоколу чи витягу з протоколу засідання кафедри. Перевірка записів щоденника.	10
5. Відвідування публічних презентацій результатів дослідження та їх обговорення, захистів дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.	Інформація у щоденнику про відвідування публічної презентації результатів дослідження та їх обговорення, дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Перевірка записів щоденника.	10
6. Складання підсумкового звіту науково-педагогічної практики. Захист науково-педагогічної практики.	Презентація. Звіт. Відгук наукового керівника. Щоденник. Захист науково-педагогічної практики аспіранта.	30
		100

На початку науково-педагогічної практики завідувач відділу докторантури, аспірантури знайомить здобувачів ступеня доктора філософії зі змістом і програмою організації науково-педагогічної практики. Керівництво науково-педагогічною практикою здійснює науковий керівник аспіранта, який оголошує кількість отриманих балів за кожним із видів робіт.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 35 балів, до заліку не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

У ході викладання дисципліни використовують такі методи: пояснювально-демонстраційний (виклад матеріалу з прийомами показу); діалогічний (виклад матеріалу у формі бесіди з питаннями і відповідями); евристичний (частково-пошуковий) (під керівництвом викладача аспіранти міркують, вирішують питання, що виникають, аналізують, узагальнюють, роблять висновки і вирішують поставлене завдання); проблемного викладання (викладач ставить проблему і доказово розкриває шляхи її вирішення); дослідницький (аспіранти самостійно здобувають знання в процесі вирішення проблеми, порівнюючи різні варіанти); програмоване (організація аудиторної та самостійної роботи аспірантів здійснюється індивідуально під контролем спеціальних технічних засобів).

Інноваційні способи і методи, що використовуються в освітньому процесі, засновані на застосуванні сучасних досягнень науки та інформаційних технологій, спрямовані на підвищення якості підготовки шляхом розвитку в аспірантів “soft-skills” (творчих здібностей, креативності, комунікації, роботи в групі і самостійно) (методи проблемного та проєктивного навчання, дослідницькі методи, тренінгові форми, модульно-кредитні та модульно-рейтингові системи навчання і контролю знань тощо); націлені на активізацію творчого потенціалу та самостійності аспірантів і можуть реалізовуватися на базі інноваційних структур (наукових лабораторій, центрів, підприємств і організацій тощо).

Методи контролю: поточний та семестровий контроль.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Використання навчальних аудиторій кафедр університету та лабораторій Науково-дослідного інституту.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Головенкін, В. П. Педагогіка вищої школи: підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. Назва з екрана. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29032>

2. Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» /

Уклад. А.В. Лисенко. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 102с.

3. Нагаєв В. М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.

4. Організація та проведення занять із застосуванням інноваційних методів. Навч. посібник / Укладачі: Волянський П.Б., Євсюков О. П., Михайлов В. М., Терент'єва А. В., Шихненко К. І. К.: ІДУЦЗ, 2019. 131 с.
URL:

http://lib.idundcz.dsns.gov.ua/weblib/books/Terentyeva%20A_V_/praktornovtex.pdf

5. Педагогіка вищої школи : Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, І. Ф. Шумілова, О. М. Старокожко, О. Б. Голік. Бердянськ: БДПУ, 2020. 517 с.

6. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій / М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.
URL: <https://iq.vntu.edu.ua/repository/getfile.php/831.pdf>

7. Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська-Фролкіна, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. – Х. : НФаУ, 2019. – 248 с.

8. Петровська Т. В. Педагогіка: дидактичні матеріали: навчальний посібник / Т. В. Петровська. – К.: Нац. ун-т фізичного виховання і спорту України, вид-тво <Олімп. Літ-ра>, 2016. – 180 с.

9. Петровська ТВ, Толкунова ІВ, Жукова ГВ, Курдибаха ОМ, Булгакова ТМ. Основи вікової та гендерної психології: навч. посіб. Петровська ТВ, редактор. Київ: Видавець Позднишев; 2021. 192 с.

10. Сенік А. М. Програма та методичні вказівки до проходження (педагогічної практики) аспірантами денної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» (доктор філософії) / Укладач Сенік А. М. – Тернопіль, 2019. – 24 с.

11. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 120 с.

12. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : Домбровська Я.М., 2018. – 280 с.

Додаткова література:

13. Організація освітнього процесу у НУФВСУ
<https://uni-sport.edu.ua/content/organizaciya-osvitnogo-procesu>

14. Науково-дослідний інститут НУФВСУ <https://ndi-sport.com.ua/>

15. Закон України «Про вищу освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>